

izroči svojim naslednikom enako, če ne boljše, kakor ga je on podedeloval po svojem očetu.

Kako pa se godi v tem obziru pri nas? Dragi kmetje slovenski, roko na srce, govorimo resnico, če tudi je morda marsikomu neprijetno. Priznati moramo, da vrednost naših posestev se z malimi izjemami povsod krči, ker kmet ne jemlje od njih, kakor bi moral, samo obresti, temveč lotil se je tudi glavnice, za česar voljo se ona zmanjšuje, vrednost posestva pa taja. Mislim namreč na krasoto naših krajev, naše gozde, ki so bili od nekdaj že ponos kmeta in njegova nada za prihodnost. Stari ljudje pravijo, koliko se je spremenilo v kratkih desetletjih po naših pogorjih in kakor se kaže, se še bode. Kaže se, če homo gozde tako sekali, kakor se sekajo zdaj tu in tam, da ne bode treba dolgo čakati, pa bode prijetne gaje naših gozdov splavila Drava in odpeljala železnica, nam pa ostane pusta planjava.

Toda temu vsemu ni kriv kmet, ker on dostikrat seka prisiljen od raznih dolžnikov. Prva krivda temu je, ker se posestva pri oddaji na otroke vse previsoko cenijo in ta znesek se razdeli na dediče, pa je mladi kmet na mah zadolžen do vratu in teh dolgov se marsikateri nikoli ne iznebi. »Pojdeš ti ali pa pojdem jaz«, reče in gre v gozd iskat denarja, ko bi bilo ondi tudi poslednje drevo. Ali so še tudi drugi vzroki, kateri tiščijo kmeta v dolgove in tako pokončavajo gozde.

Dragi kmetje slovenski, žalostna ta slika naših razmer sili nas misliti na prihodnost. Kako bode z našimi nasledniki, ako jim mi tako skrečimo zaklad naših posestev, lepe gozde? Drugi pridelki dajo ob boljših letinah kmetu sicer živež, ali vrednosti v denarju sedanjí čas skoraj nimajo. In kako bodo pa izgledale lepe naše pokrajine, če se jim skrečijo gozdi, pa ne nadomestijo s čim, kar bi dajalo kmetu dobiček, mu vedriko duha pa razveseljevalo oko?

Vem za pomoček, ko bi šlo po mojem, kateri bi zdatno celil to globoko rano našega kmetijstva, pa dajal vsem upanje srečne prihodnosti. In ta pomoček ni nič drugega, nego sadjereja. Če po enej strani smo kmetje prisiljeni krčiti gozde, skrbimo vsaj za mladi naraščaj, pa skrbimo po drugej strani, da se vsak kotiček nasadi s sadnim drevjem, da bode vse izgledalo, kakor lep vrt. To se je že tolikokrat priporočalo kmetu, pa menda žalibog z dvomljivim vspehom, sicer ne bi trebalo slavnemu južnoštajarskemu sadjerejskemu društvu lepa sadna drevesca ponujati, pa dostikrat menda še kupcev ni.

Vendar še hujšega sovražnika ima naša sadjereja, namreč sedanjo lovsko postavo. Ta pa je zopet vkovana z dvojnimi okovi, da se težko da preurediti. Prvi okov je višja gospoda, ki je v lov vsa zaljubljena. Odličan rodoljub mi je o tem omenil: Ne bomo nič dosegli, ker so višji krogi lovecem prijazni. Drugi, iz vrste slov. bojevnikov, pa je poročal: Ker imajo na srednjem in gornjem Štajarju lepe love s plemenito divjačino, zato se gospoda jako boji, da bi lovsko postavo predelali kmetu v korist. Vendar s tem se ni vse pribito, saj še kapljica izvotli kamen, ko bi ne bilo še drugih okov, kateri pa so — da naravnost govorim — brezbriznost naših kmetov, posebno onih, ki sedé v obč. zastopih!

Dostikrat se je že pisalo o škodljivosti sedanje lovske postave in priporočalo občinam, naj se ganejo ter prosijo, da se ona preuredi. Ali naš kmet ima že takšno navado, da se ne gane prej, ko mu že voda sili v grlo, potem pa — toži in vpije, ko je prepozno. Od nemalega števila naših občin se je v tej zadevi ganilo jih — čujte samo ena se je ganila in poslala prošnjo v Gradec in to priprosta občina Stranice, katerej gre hvala za to! Ko sem še vse to premišljal, pride mi na um, da za to se občine tudi ne ganejo, ker imajo več-

noma očetje župani in odborniki love v najem. Bolj jim je ljuba prazna zabava, nego napredek kmetijstva; bolj čislajo kratko razveseljevanje, nego jih skrbi bodočnost njihovih in njihovih otrok. Tem govorim danes resno — pa poslednjo — besedo v tej zadevi: Ker vam še ni dosti, da bi sami kaj storili za napredek v gospodarstvu, da še druge s svojo malomarnostjo v tem ovirate, to je vredno graje od strani vaših tovarišev — kmetov!

Pohorski.

Cerkvene zadeve.

Razstava cerkvene oprave v Mariboru.

Dvanajsto leto že teče, kar imamo v naši lavan-tinski škofiji družbo vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa, ki leto na leto neizrečeno veliko stori za božjo čast, oskrbovaje revnišim cerkvam dostojnih cerkvenih oblačil. Da tudi letos ni zaostala za pretečenimi leti, prepričati se je mogel vsak, ki si je ogledal razstavo njenih izdelkov, katero je tudi letos od 5. do 7. l. m. pripravila v bogoslovniških prostorih. Otvorila se je razstava v nedeljo, v prisotnosti premil. vladike našega in več udov preč. Mariborske duhovščine. Med občinstvom pa si mogel videti tudi več ljudij iz dežele in to je prav! Naj le doma pripovedujejo, kako uspešno družba deluje, da se tako vedno bolj širi zanimanje za-njo.

Pred vsem je družbeni načelnik, preč. korar Lavr. Herg, poročal o notranjem družbenem napredovanju — število udov pomnožilo se je letos več, kakor za 600 — seznanil nas je pa tudi z njenim uspešnim delovanjem, kazoč na izpostavljene reči. Blizu 2000 gl. se je porabilo v napravo cerkvenih oblačil in drugih priprav, ki se bodo razposlale mnogim župnijam naše škofije. Govornik izreka potem iskreno zahvalo prezvišenemu družbinemu zaščitniku in dobrotniku, mil. knezoškofu, da so se potrudili in osebno otvorili razstavo, pa tudi onim blagim gospém in gospodičinam, ki so v čast božjo pripravile izpostavljene izdeike, deloma zastoj.

Na to povzamejo prevzvišeni knez in škof besedo ter navdušujejo z jedrnatimi besedami navzoče občinstvo za to preimenitno družbo. Povdarjajo, kako ona zavzema celega človeka: zavzema njegove duševne moči, kajti udje imajo opravljati molitvene ure; zahteva pa tudi, da telesne moči sodelujejo; saj gmotna podpora prihaja naši družbi večinoma od priprostih ljudij, ki se imajo za vsak novec truditi. In kdo naj bi vredno ocenil nje pomen za celo škofijo! Več, kakor 10.000 udov vsak mesec opravlja molitveno uro pred najsvetejšim Rešnjim telesom; koliko milostij pač morajo v teh molitvenih urah izprositi ne le za-se, temveč za celo škofijo! In leto na leto napravlja se toliko cerkvenih oprav in priprav, in se tako neposredno čast božja pospešuje. Se ve na tem ima glavna zasluga vrli družbin odbor, katerega tudi prevzvišeni govornik in škof za ves trud in skrb, ki mu je nalaga družba, najtopeje zahvalijo. Da bi pa družba tudi za naprej tako vrlo napredovala, v ta namen končno podelijo mil. knez vsem udom svoj višjepastirski blagoslov. S tem se je lepa slovesnost končala, obiskuje pa se razstava prav po obilem in to vse dni, do konca razstave.

Nestrohnjeno truplo.

V vasi Heldergem v Belgiji je umrl dne 2. sept. 1874 župnik Janez Majer. Njegovo življenje je bilo življenje svetnika. Pred nekimi tedni je bil tam pogreb. Grobokop začne kopati na tistem mestu, kjer je bil pokopan župnik Majer. Ko pride v globočino jednega me-

tra, naleti na nekaj trdega, bil je pokrov rakve, v kateri je počivalo nestrohnjeno truplo župnika Majerja. Duhovska obleka je bila razpadla v prah, a truplo je bilo trdo, skoraj okamenelo. Od tedaj derejo ljudje od vseh strani v Heldergerem, prepričati se o čudni prikazni. Zdravniki se čudijo temu, kajti truplo je ležalo 19 let v zemlji in bilo bi moralo strohniti, ker so strohnela trupla v najbližji okolici, posebno, ker je bil župnik Majer vodeničen in vodenični ljudje hitro po smrti razpadejo v prah. Ko so rakev (trugo) odpri, ni bilo nobenega smrada. Sedanji Heldergeremski župnik je naznanil stvar škofu, ki so mu svetovali previdnost. Učeni ljudje si tega ne morejo razložiti, priprosti pa rajnega jako čislajo.

Janez Majer je bil rojen 1799 in je bil od 1830 dušni pastir v Heldergeremu. Ko je tam razsajala nalezljiva bolezen, je mnoge ozdravil, ko se je ozdravljenje zdelo že nemogoče. Bil je zelo radodaren; revrjo ljudstvo je imenovalo njegovo župnišče hišo Božjo. Umrl je tako reven, da so mu morali prijatelji poravnati pogrebne stroške.

Gospodarske stvari.

Jarki za vodo.

Iz mokrih njiv, vrtov ali travnikov vodo odpeljati je velike važnosti. Na mokrih travnikih raste le slaba in kisla mrva, mokre njive slabo rodijo in drevje v mokri zemlji ne raste, ker korenine gnijejo. Če napravimo globoke jarke, so nam dostikrat na poti in se zasujejo. Za osuševanje, kakor tudi za dopeljevanje vode so najboljši in najbolj po ceni tako imenovani ameriški jarki, kateri se tako-le napravijo: Jarki se izkopljejo meter globoki in $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ metra široki in ravnati se mora po razmerah, namreč če je malo vode odpeljati, smejo jarki biti ozki, sicer pa široki, ter se do polovice s kamenjem ali z žlindro napolnijo in gornja polovica se z zemljo zasuje. Taki jarki so tudi od velike važnosti, če si hočeš od daleč po njih k hiši vodo napeljati in so najcenejši, pa najdalje ostanejo in le škoda, da so pri nas še tako malo znani.

Zoper drisko pri teletih.

Da tele boleznj obvarujemo, je potrebno, da kravi, katero tele sesa, polagamo suho, zdravo krmo in jo z zdravo, ne premrzlo vodo napajamo. Če imamo zeleno krmo, sme se le počasi k suhi krmi primešana polagati.

Tele, ki ima drisko, je po trebuhu močno vroče, ker so čreva vneta, blato od njega smrdi in tele noče sesati. Te boleznj je krivo slabo mleko od krave in pa prehlajenje. Bolnim teletom je dobro okuhati gomilice in pridjati $\frac{1}{2}$ grama praha od rabarbare ter tele s svežim mlekom zaliti zjutraj in zvečer. Teletom se mora vedno skrbno nastiljati, kajti dokler je tele zdravo, rado skače in če mora na mokrem ležati, se mu popek vname, kar je vzrok, da jih več pogine.

Koruza za konje.

Za zob ali oves je letos večidel povsod bila slaba letina in cena je zavoljo tega seveda poskočila. Za gospodarje, ki se veliko s konjerejo bavijo, to nikakor ni ugodno. Treba je toraj za kako drugo klajo skrbeti, ki ceneje pride a ob enem oves nadomestuje. Pri konjih, ki obdelujejo polje ali vlačijo vozove, se temu lahko pomaga, če se jim polaga koruza ali bob. Ako se taka klaja polaga, naj se razdrobi. Pa če se to tudi ne zgodi, nič ne dé, posebno koruza se lahko cela daje. Kuhati

koruze ali jo namakati ne kaže, ker bi tako napeto zrnje povzročevalo to ali ono bolezen ali oteklino v živali. Kedar se polaga, naj se na to pazi, da niso jasli prepolne, ker bi v tem slučaju se precej žita potratilo po tleh. Kaj posebnega pri rabljenju koruze za konje ni pripomniti. Kar se tiče količnosti koruze v primeri z ovsom, naj se tako polaga, da je koruze dvakrat toliko, kakor ovsu in to na pezo.

Domači zajci ali kunci.

V nekaterih krajih je navada, da domače zajce po hlevih redijo, to je pa za živino dostikrat škodljivo, ker pod jaslih skopljejo luknje in če zamorejo v jasli priti, krmo onesnažijo, da je živina noče jesti. Paziti je tedaj treba, da zajci v jasli priti ne morejo.

Buče.

Buče so letos povsod dobro obrodile, ali v nekaterih krajih jih znajo premalo ceniti. V Mariborskem okraju si kmeti iz semena napravijo vsak po 20—50 litrov olja. Buče, drobno zasekane, pa jedó svinje in živina rade.

Zavarujmo sadno drevje proti zajcem!

Sedaj je čas, da zemljo okoli debla prekopljemo, drevesca z ilovico in apnom vkup zmešano pobelimo in deblo s slamo ovežemo, da nam jih po zimni zajci ogledali ne bodo.

F. P—k.

Sejmovi. Dne 10. novembra pri Sv. Martinu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormožu, na Malih Rodnah, v Lipnici, v Marenbergu, pri Sv. Martinu na Paki, v Šmartinu pri Slov. Gradu, v Oplotnici, v Sromljah, v Laškem trgu in v Hočah. Dne 15. novembra na Vranskem, v Arvežu, v Središču.

Dopisi.

Iz Maribora. (Naznanilo.) Vsem p. n. udom slavne »Slov. Čitalnice v Mariboru« in velespoštovanemu slov. občinstvu javlja se vspeored Čitalničnih društvenih sludov do konca t. l. in sicer bode dne 12. in 26. novembra večerna zabava s plesnim venčkom; dne 10. decembra bode velik koncert, pri katerem se odkrije krasna slika Slomšekova; dne 17. decembra bo znanstveno predavanje, za njim tombola. Ob torkih, pričeni s 7. novembrom, je streljanje v Čitalnični dvorani; ob ponedeljkih in sredah zvečer so pevske vaje. Vsako nedeljo je Slov. Čitalnica p. n. udom za večerne zabave na razpolago. Dne 26. decembra bo občni zbor, dne 31. decembra zabaven večer. Nadejaje se vselej jako obilne vdeležbe, kakor to zahteva narodna sloga in čast, vabi k vsem shodom p. n. ude in velespoštovano občinstvo odbor Slov. Čitalnice v Mariboru.

Od Pesnice. (Z veseljem) beremo, kako lepo stojé naši sosedje, vrli Šentiljčani, za dobro stvar, za narodno življenje. Če tudi imajo ljutih sovražnikov, ni se njim bati, da jih le-ti zmagajo. Drugače pa je pri nas ob Pesnici. Todi so se nam nemškutarji tako zajedli v kožo, da se nam jih bode težko znebiti. Ali tudi pri nas bi se slo, da bi le imeli mož, ki bi zbirali narodnjake, ali nimamo njih in tako imajo nemškutarji lahko delo; zato pa veje tudi skoraj po vseh naših občinah nemškutarski duh. Kaj, ali bi se ne dalo napraviti bralno društvo pri Sv. Juriji, v Svičini, v Gornji Sv. Kungoti, na Pesnici, pri Sv. Marjeti? ... Oj lepi so ti kraji in dobro slov. ljudstvo prebiva v njih, vendar